

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΚΑΤΑ

ΜΑΤΘΑΙΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ Δ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ.

Ο ΕΚΑΤΟΝΤΑΡΧΟΣ, χριστιανοί, παρέδωκεν ἡμῖν μάθημα πολλά ψυχοφελές καὶ σωτήριον αὐτὸς πιστεύσας, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς θεὸς, ἐγνώρισεν πόσης καθαρότητος χρεῖαν ἔχει ὅστις πλησιάζει πρὸς αὐτόν· ἐρευνήσας δὲ τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἔκρινεν ἑαυτὸν παντελῶς ἀνάξιον τῆς ὑποδοχῆς τοῦ Θεοῦ· ὅθεν, ὅταν ἤκουσεν, ὅτι ὁ Κύριος καὶ θεὸς μέλλει νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, κἀν ἄνθρωπος ἀξιωματικὸς ἦν καὶ ἐπίσημος, οὐδεμίαν συστολὴν ἔλαβεν, ἀλλ' ἔνδον μᾶς ὀλοκλήρου πόλεως τῆς Καπερναοῦμ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ μετὰ μεγίστης πίστεως, εὐλαβείας καὶ ταπεινοφροσύνης, παρρησία, λαμπρᾶ τῆ φωνῆ, εἰς ὑπήκοον πάντων ἐβόησε· « Κύριε, οὐκ εἰμι ἰκανός, » ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς ».

Ματ. 8,
8.

Ὡ φωνὴ μακαρία, διδάσκαλος τῶν προσερχομένων εἰς τὴν μετάληψιν των θείων μυστηρίων! ὦ φωνὴ ἀγία, ἔλεγχος τῶν μεταλαμβανόντων ἀναξίως τὸ σῶμα καὶ αἷμα τοῦ δεσπότη Χριστοῦ! Ὁ ἐκατόνταρχος ἀκούσας, ὅτι ὁ Κύριος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, οὐκ ἀπετόλμησε νὰ εἰσάξῃ αὐτόν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ τὴν ὑλικὴν καὶ χειροποίητον·

ἡμεῖς ἀκούοντες τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Παύλου λέγοντα, « Ὅς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον, » ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, » ἐνοχος ἐστὶ τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου » ἀθαδιάζοντες εἰσάγομεν αὐτόν διὰ τῆς μεταλήψεως τῶν μυστηρίων ἔνδον τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ἡμῶν. Εἰς τὸν ἐκατόνταρχον ὑπόσχεται ὁ Κύριος θεραπείαν· « Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν, » καὶ ὅμως αὐτὸς φοβεῖται τὴν ὑποδοχὴν· εἰς τοὺς ἀναξίως μεταλαμβάνοντας φοβερίζει ὁ Κύριος ἀσθένειαν καὶ θάνατον· « Λιὰ τοῦτο » ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἀρρώστοι, καὶ » κοιμῶνται ἰκανοί· » καὶ ὅμως αὐτοὶ ἀφόβως αὐτόν μεταλαμβάνουσιν. Ὁ ἐκατόνταρχος οὐδόλως συνεστάλη, ἀλλ' ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ ὡμολόγησε τὴν ἑαυτοῦ ἀναξιότητα· ἡμεῖς μηδόλως φοβούμενοι μεταλαμβάνομεν ἀναξίως, ἵνα φανῶμεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀξιοὶ τοῦ μυστηρίου. Τοῦτο δὲ ἴσως συμβαίνει, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, ἢ ἐπειδὴ οὐδεποσῶς στοχαζόμεθα τοῦ μυστηρίου τὸ ὕψος, ἢ ἐπειδὴ οὐδόλως ἐρευνῶμεν τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν τὸ βῆρος, ἢ τέλος πάντων ἐπειδὴ οὐδὲ τὸ πρῶτον συλλογιζόμεθα, οὐδὲ τὸ δεύτερον εἰς νοῦν λαμβάνομεν.

1. Κορ. 14,
27.Ματ. 8,
7.1. Κορ.
11, 30.

Ἀληθῶς ἡμεῖς, ὅταν προσερχώμεθα εἰς τὸ μυστήριον τῆς θείας εὐχαριστίας, οὐδὲν ἄλλο βλέπομεν εἰμὴ ἄρτον καὶ οἶνον, καὶ ὅταν αὐτὸ μεταλαμβάνωμεν, οὐδὲν ἕτερον αἰσθανόμεθα εἰμὴ ποιότητα ἄρτου καὶ οἴνου· ἀλλ' ἡ πίστις νικᾷ τὴν αἴσθησιν· αὐτὴ ἔχει βεβαιότητα μείζονα τῆς τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀσφάλειαν περισσοτέραν τῆς γεύσεως καὶ τῶν λοιπῶν αἰσθήσεων· διότι ἡ μὲν αἴσθησις μόνα τὰ ἔξω, τὰ περὶ τὴν οὐσίαν, τὰ καλούμενα συμβεβηκότα, παρίστησιν εἰς τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου· ἡ δὲ πίστις προχωρεῖ εἰς τὰ ἔνδον, καὶ εἰς αὐτὴν τῶν πραγμάτων τὴν οὐσίαν. Διὰ τοῦτο ὁ θεηγόρος Πέτρος, κἂν εἶδε καὶ ἤκουσε, καὶ, ἢ οὕτως εἶπω, ἐψηλάφησε καὶ τὰ θαύματα, καὶ τὴν μεταμόρφωσιν, καὶ τὸ πάθος, καὶ τὴν ταφήν, καὶ τὴν ἀνάστασιν, καὶ τὴν ἀνάληψιν τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, ἐλογίζετο ὁμοῦ τὸν λόγον τῆς πίστεως βεβαιότερον τῶν ἰδίων αἰσθήσεων. Ὅθεν καὶ τοὺς προσέχοντας εἰς αὐτὸν μετ' ἐπαίνων ἐστήριζε, λέγων « Καὶ ταύτην τὴν φωνήν, ἣ γοῦν τὴν « Οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, εἰς » ὃν ἐγὼ εὐδόκησα, ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ » οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν » τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ· καὶ ἔχομεν βεβαιότερον » τὸν προφητικὸν λόγον »· οὐ μόνον δὲ ἐλογίζετο τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐπῆνει τοὺς προσέχοντας εἰς τὸν λόγον τῆς πίστεως, καθότι αὐτός, ἕως οὗ ἐσμέν ἐν τῷ σκοτει τοῦ παρόντος βίου, φωτίζει ἡμᾶς, καθὼς φωτίζει ὁ λύχνος τοὺς ἐν σκοτεινῷ τόπω· φωτίζει δέ, ἕως ἂν ἀναφανῇ ἡ ἡμέρα τῆς μεταστάσεως ἡμῶν ἐκ τοῦ σκοτους τῆς ζωῆς, καὶ ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν

(ΚΥΡΙΑΚ. ΕΥΑΓΓΕΛ. ΤΟΜ. Δ'.)

ὁ φωσφόρος, ἣ γοῦν ἕως ἂν ἴδωμεν αὐτὸν τὸν πιστευόμενον Ἰησοῦν Χριστόν, « Ὡς » καλῶς ποιεῖτε προσέχοντας, ὡς λύχνω » φαίνονται ἐν ἀρχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα » διαυγάσῃ, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς » καρδίαις ὑμῶν ».

Ὁ παντοδύναμος θεὸς καὶ διὰ τύπων καὶ διὰ μεταβολῶν, καὶ διὰ λόγων, καὶ διὰ πραγμάτων ἐπληροφόρησεν ἅπαντας, ὅτι ὁ ἄρτος τοῦ μυστηρίου, ὃν ἐσθίωμεν, ἐστὶ τὸ σῶμα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ ὁ οἶνος, ὃν πίνομεν, ἐστὶ τὸ ζωοποιὸν αὐτοῦ αἷμα. Πρῶτος ὁ πατριάρχης Νῶε ὁ ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ ὕδατος τὸ σπέρμα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως διασώσας φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ πίνει οἶνον· τύπος τοῦ Κυρίου Γεν. 9, 20. Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἔσωσε τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τῆς ἀμαρτίας, καὶ πρῶτος εὐλόγησε τὸν οἶνον, καὶ μετέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ αἷμα αὐτοῦ· ὁ πρῶτος ἱερεὺς τοῦ θεοῦ ὑψίστου ὁ ἀγενεαλόγητος Ἐβρ. 7. Μελχισεδέκ, « Ὁ ἀφωμοιωμένος τῷ υἱῷ 3. » τοῦ θεοῦ », λαμβάνει μὲν τὰς δεκάτας παρὰ τοῦ Ἀβραάμ, προσφέρει δὲ καθ' ὁμοίωσιν αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἄρτον καὶ οἶνον, ἅμα δὲ καὶ εὐλογίαν, σημαίνων, ὅτι πρώτη ἱερωσύνη, ἡ εὐλογοῦσα τὴν ἐκ περιτομῆς ἱερωσύνην τὴν ἐξ Ἀβραάμ καταγομένην, ἐστὶν ἡ ἐξ ἀκροβυστίας, ἣ γοῦν ἡ κατὰ Χριστόν, ἣτις προσφέρει ἄρτον καὶ οἶνον, δι' εὐλογίας μεταβάλλουσα αὐτὰ εἰς τὸ σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ τοῦ κατὰ σάρκα υἱοῦ τοῦ Ἀβραάμ. Προςάττει ὁ θεὸς τοὺς Ἰσραηλίτας, λέγων· « Λάβετε Ἐξῆδ. 12, » πρόβατον τέλειον », καὶ σφάζαντες αὐτὸ 5. φάγετε· ἀλείψατε δὲ διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ.

αὐτ. 7. « τοὺς δύο σαθμούς, καὶ τὴν φλιάν ἐν τοῖς
 » οἴκοις, ἐν οἷς ἐὰν φάγωσιν αὐτὰ ἐν αὐ-
 » τοῖς »· καὶ τὸ μὲν πρόβατον σύμβολον ἐστὶ
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗ τὸ σῶμα ἡμεῖς μετα-
 λαμβάνομεν· τὸ δὲ αἷμα τοῦ προβάτου
 τύπος τοῦ δεσποτικοῦ αἵματος, δι' οὗ κατὰ
 μὲν τὸ ὀρώμενον ἀγιάζομεν τὰ δύο χεῖλη καὶ
 τὴν γλῶσσαν, κατὰ δὲ τὸ νοούμενον χά-
 ριτος πληροῦμεν τὸ λογικὸν καὶ θυμοειδὲς
 καὶ ἐπιθυμητικὸν τῆς ψυχῆς.

Μετὰ ἴδὲ ταῦτα, ἵνα βεβαιώσῃ ἡμᾶς ὁ
 θεός, ὅτι ἐν τῇ θείᾳ εὐχαριστίᾳ ὁ μὲν ἄρτος
 μεταβάλλεται εἰς τὸ ζωηφόρον σῶμα τοῦ
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ δὲ οἶνος εἰς τὸ ζωοποιὸν
 αὐτοῦ αἷμα, ἄλλας μεταβολὰς ὁμοίας προ-
 κατασκευάσας ἀπέδειξεν. Ὅθεν ὁ μὲν Μωϋ-
 σῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον τοῦ ποταμοῦ τὸ
 ὕδωρ μετέβαλεν εἰς αἷμα· « Καὶ μετέβαλε
 » πᾶν τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ εἰς αἷμα· »
 ὁ δὲ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐν Κανᾷ τῆς
 Γαλιλαίας εἰς οἶνον μετέβαλε τὸ ἐν ταῖς
 ὑδρίαις ὕδωρ· « Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρί-
 » κλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, φωνεῖ
 » τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος ».

Μετὰ δὲ τοὺς τύπους καὶ τῶν μεταβο-
 λῶν τὰ παραδείγματα τότε παρρησίᾳ ἤρ-
 ξατο ὁ θεάνθρωπος λέγειν· « Ἐγὼ εἰμὶ ὁ
 » ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς·
 » ἐὰν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσε-
 » ται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δέ, ὃν ἐγὼ
 » δώσω, σὰρξ μου ἐστίν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ
 » τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς ». Ταῦτα δὲ αὐτοῦ
 διδάσκοντες, μάχονται μὲν πρὸς ἀλλήλους
 οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ « Πῶς, λέγουσι, δύναται
 » οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σὰρκα φαγεῖν; »

Τοσαῦτον δὲ σκανδαλίζονται πολλοὶ τῶν
 μαθητῶν αὐτοῦ, ὥστε παρρησίᾳ κατηγο-
 ροῦσι αὐτόν, λέγοντες· « Σκληρὸς ἐστίν· αὐτ. 69,
 » τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; » αὐτὸς δὲ
 ἐπιβεβαιοῖ τὸν λόγον αὐτοῦ, δηλοποιῶν
 αἷμα καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς μεταλήψεως
 τοῦ μυστηρίου· « Ἄμην ἀμην λέγω ὑμῖν, αὐτ. 53,
 » ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σὰρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ
 » ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ
 » ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς ». Καὶ ταῦτα μὲν
 ἐδίδαξε τότε ὁ θεάνθρωπος ἐν τῇ Καπερ-
 ναοῦμ· ὅτε δὲ ἦλθεν ἡ ἑσπέρα τοῦ μυστη-
 ρίου, τότε ἐν τῇ ἀγίᾳ Σιών ἀνακείμενος
 μετὰ τῶν δώδεκα ἀποστόλων, λαβὼν ἐν
 ταῖς ἀγίαις αὐτοῦ χερσὶ τὸν ἄρτον, καὶ
 εὐλογήσας διέκοψε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθη-
 ταῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπε· « Λάβετε φάγετε· Mat. 26,
 » τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμά μου· καὶ λαβὼν τὸ 26, 28,
 » ποτήριον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκεν
 » αὐτοῖς, λέγων· Πίστε εἰς αὐτοῦ πάντες·
 » τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου ».

Χριστιανέ, λοιπὸν σὺ μὲν ἄρτον βλέπεις,
 ἀλλὰ σὺ πιστεύεις, ὅτι αὐτὸ ἐστὶ τὸ σῶμα
 τοῦ Κυρίου σου· οἶνον βλέπεις, ἀλλ' ὁ δε-
 σποτικὸς λόγος πείθει σε, ὅτι αὐτὸ ἐστὶ τοῦ
 Κυρίου σου τὸ αἷμα· ἡ πίστις σου νικᾷ τὴν
 αἴσθησίν σου. Καθὼς δέ, ὅσοι εἶδον τὸν Ἰη-
 σοῦν Χριστὸν ἐν τῇ γῆ περιπατοῦντα, καὶ
 ἐπίστευσαν αὐτῷ, διὰ μὲν τῶν σωματικῶν
 ὀφθαλμῶν ἐβλεπον ἄνθρωπον, διὰ δὲ τῆς
 πίστεως τῆς ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν ὁμολόγουν
 αὐτὸν θεόν, οὕτω καὶ σὺ διὰ μὲν τῶν ὁμ-
 μάτων τοῦ σώματος βλέπεις ἄρτον καὶ
 οἶνον, διὰ δὲ τοῦ φωτὸς τῆς πίστεως πι-
 στεύεις, ὅτι ὁ ἄρτος ἐστὶ τὸ σῶμα, καὶ ὁ
 οἶνος ἐστὶ τὸ αἷμα τοῦ δεσπότου σου· πι-

στεύων δὲ ἐκεῖνο, ὅπερ οὐ βλέπεις, μᾶλλον δὲ ἄλλο ἐκεῖνου, ὅπερ βλέπεις, γίνεσθαι μακάριος. « Μακάριοι, λέγει ὁ Κύριος, οἳ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες. » Ἐὰν ἔβλεπες τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου σου, τότε οὐδόλως εἶχες χρεῖαν τῆς πίστεως. ἐπειδὴ οὐχὶ τὰ ὁρώμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα πιστεύομεν. « Ἔστι γὰρ πίσις ἐλπίζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. » Ὅθεν οὐδὲ τοῦ μακαρισμοῦ τῆς πίστεως ὑπῆρχες τότε ἄξιος. Διὰ τοῦτο οὖν ἡ παντοδύναμος τοῦ ὑψίστου δεξιὰ ἐπικαλύπτει ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς εὐχαριστίας τὸ σῶμα καὶ αἷμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ διὰ τῶν συμβεβηκότων τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου, ἵνα, βλέποντες τὸν ἄρτον καὶ πιστεύοντες, ὅτι ἐστὶ τὸ σῶμα, καὶ βλέποντες τὸν οἶνον καὶ πιστεύοντες, ὅτι ἐστὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ αἷμα, ἀπολαμβάνωμεν τὸν ἀμαράντινον τῆς πίστεως στέφανον πρὸς τούτοις, ἐὰν ἔβλεπες γυμνὸν καὶ ἀπαρακάλυπτον τὸ σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Κυρίου σου, πῶς ἦν δυνατὸν νὰ πλησιάσῃς, καὶ μεταλάβῃς αὐτά;

Ὁ Μωϋσῆς καταβὰς ἀπὸ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ἐν ὧσιν ἀσκέπαστον εἶχε τὸ δοξασθὲν αὐτοῦ πρόσωπον, οὐκ ἠδύναντο οἱ Ἰσραηλῖται διὰ τὴν ἔλλαμψιν τῆς δόξης ἐνατενίσαι καὶ ἰδεῖν αὐτό. ὅταν δὲ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐσκέπαζε, τότε ἐπλησίαζον πρὸς αὐτόν, καὶ ἤκουον τὴν φωνὴν αὐτοῦ. Ὁ Μωϋσῆς οὖν τότε, ἀκάλυπτος μὲν, ἐγίνετο ἀπρόσιτος, κεκαλυμμένος δὲ ἐγίνετο προσίτος. ἐὰν τὸ μυστήριον τῆς εὐχαριστίας ἔμενε παντελῶς ἀπαρακάλυπτον, αὐτὸ ἦν ἀναμφιβόλως ἀπρόσιτον. ἐὰν ἔβλεπες τὸ

ὑπερένδοξον καὶ τεθεωμένον σῶμα καὶ αἷμα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, οὐ μόνον οὐκ εἶχες δύναμιν νὰ πλησιάσῃς καὶ μεταλάβῃς, ἀλλ' οὐδὲ καὶ νὰ ἐνατενίσῃς τὰς ὄψεις ἐπ' αὐτό. ἔτρεμες τότε, ἔφριττες, ἔφευγες, ἢ ἐπιπτες. Καλύπτει οὖν αὐτὰ ἡ πανάγαθος καὶ παντοδύναμος πρόνοια τοῦ θεοῦ διὰ τῶν συμβεβηκότων τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου, καὶ οὕτω γίνονται οὐχὶ μόνον προσίτα, ἀλλὰ καὶ μεταληπτά. καὶ τοῦτο δεύτερον αἷτιον τοῦ μυστηριώδους τούτου καλύμματος. Ἄναγκαῖον τὸ κάλυμμα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Μωϋσέως, ἵνα πλησιάζωσιν αὐτόν. οἱ Ἰσραηλῖται. πολλῶ ἀναγκαιότερον τὸ κάλυμμα εἰς τὸ μυστήριον τῆς εὐχαριστίας, ἵνα ἡμεῖς αὐτὸ μεταλάβωμεν. Ἐκεῖνο τὸ ὑλικὸν κάλυμμα τύπος ἦν τοῦ μυστηριώδους τούτου καλύμματος. ἐκεῖνο καταληπτόν, τοῦτο ἀκατάληπτον. ἐκεῖνο ἐσκέπαζε τὸ πρόσωπον τοῦ Μωϋσέως, τοῦτο καλύπτει τὸ θεῖον σῶμα καὶ αἷμα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. τὸ πρᾶγμα τοῦτο, μυστήριον τῶν μυστηρίων ἀκατανόητον, ὑπερβαῖνον πάντα τοὺς ὄρους τῆς φύσεως, οὐδὲ λόγῳ πολυπραγμονούμενον, οὐδὲ ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς περιλαμβανόμενον, πιστεῖ δὲ μόνῃ κατανοούμενον καὶ πιστευόμενον καὶ λατρευόμενον.

Ἐκ τούτου ὁ μὲν ἄπιστος, βλέπων τὸν ἄρτον καὶ τὸν οἶνον, καὶ ἀκούων, ὅτι ἐστὶ τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, γελαῖ καὶ περιπαίζει. ὁ δὲ αἱρετικὸς, ζητῶν παραλόγως τὸν φυσικὸν τῆς μεταβολῆς λόγον εἰς τὸ ὑπὲρ φύσιν καὶ λόγον μυστήριον, καὶ μὴ δυνάμενος εὐρεῖν αὐτόν, μωρολογεῖ, λέγων, ὅτι ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος τῆς εὐχα-

ριστίας τύπος μόνον ἐστὶ τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ· ἡμεῖς δὲ οἱ πιστοὶ καὶ ὀρθόδοξοι βλέπομεν καὶ μετὰ τὴν μυστηριώδη εὐλογία ἀρτον καὶ οἶνον, ἀλλ' ἀκούοντες τοῦ θεοῦ τὴν φωνὴν « Τοῦτο » ἐστὶ τὸ σῶμά μου, καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ αἷμα μου—ἔχομεν τὸν λόγον τῆς πίστεως » βεβαιότερον » τῆς ὀρατικῆς δυνάμεως· γνωρίζομεν, ὅτι ἡ μυστηριώδης μεταβολὴ οὐ γίνεται κατὰ φυσικὸν λόγον, ὁμολογοῦμεν δέ, ὅτι ἐπιτελεῖται διὰ τῆς θείας καὶ παντοδυνάμου χάριτος· καὶ καθὼς μὴδὲ τὸν φυσικὸν λόγον, μὴδὲ τὸν τρόπον ζητοῦντες, πιστεύομεν, ὅτι ὁ θεὸς ἐν ἐστὶ καὶ τρία, καὶ ὅτι ὁ θεὸς ἐγένετο ἄνθρωπος, καὶ ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ θεοῦ παρθένος ἔτεκε καὶ παρθένος ἔμεινε, καὶ πάντα τὰ λοιπὰ ἀκατάληπτα τῆς πίστεως μυστήρια, οὕτως ὁμολογοῦμεν, ὅτι ἐν τῇ θείᾳ εὐχαριστίᾳ, μερόντων τῶν συμβεβηκότων τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου, ἢ μὲν οὐσία τοῦ ἄρτου μεταβάλλεται εἰς τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἢ δὲ οὐσία τοῦ οἴνου εἰς τὸ αἷμα αὐτοῦ, καὶ μὴ δυνάμεθα νὰ νοήσωμεν τὸν λόγον καὶ τὸ πῶς.

Ἔστω, ὅταν προσερχώμεθα εἰς τὴν μετάληψιν τῶν μυστηρίων, ἡμεῖς πλησιάζομεν εἰς τὸν θεόν, θέλοντες, ἵνα ἐνωθῶμεν μετ' αὐτοῦ. Πρέπει λοιπὸν νὰ συλλογισθῶμεν τίς ἐστὶν ὁ θεός, ποῖοι ἡμεῖς, καὶ πόσον μισεῖ ὁ θεός τὴν ἁμαρτίαν· Ὁ θεός ἐστὶ πανακέραιος καὶ πανάγιος, μᾶλλον δὲ ἢ αὐτοαγιωσύνη· ἡμεῖς βεβορβορωμένοι καὶ ἁμαρτωλοὶ, πάσης ἀνομίας καὶ ἀκαθαρσίας καταγώγια· Ἐφάνερωσε δὲ ὁ θεός πόσον ἀποστρέφεται τὴν ἁμαρτίαν, ὅταν ἐκήρυξε

διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι οὐδὲν δύναται οὐδὲ καὶ πρὸς ὀλίγον νὰ πλησιάσῃ πρὸς αὐτὸν ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος· ὅτι οὐδὲν δύναται νὰ παρασταθῶσιν ἐμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οἱ παράνομοι· ὅτι μισεῖ πάντα τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν, ἀφανίζει πάντα τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος, βδελύσσεται τὸν ἄνδρα τὸν φονέα καὶ τὸν δόλιον· ἐφάνερωσε πόσον ἀποστρέφεται τὴν ἁμαρτίαν, ὅταν δι' αὐτὴν ἐπαίδευσεν τοὺς ἀγγέλους, ἐξώρισεν τοὺς πρωτοπλάστους, κατέκλυσε τὸν κόσμον, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον εἰς τὰ Σόδομα, ἐμάστιξε τὴν Αἴγυπτον, ἔστρεψε τὴν θάλασσαν, ἔσχισεν τὴν γῆν, ἐξήλειψε τὰ ἔθνη τὰ ἄνομα, παρέδωκεν εἰς ἀφανισμόν καὶ αὐτὴν τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν τὴν Ἱερουσαλήμ· ἐφάνερωσε τὸ ἄπειρον βῆρος τῆς ἁμαρτίας, ὅταν ἐδειξεν, ὅτι διὰ τὴν αὐτῆς ἐξάλειψιν καὶ τὴν σωτηρίαν τῶν ἁμαρτωλῶν ἀπέθλων διὰ σταυρικοῦ θανάτου ὁ ἀναμάρτητος καὶ μονογενὴς αὐτοῦ υἱός· Ἦως λοιπὸν ἡμεῖς, ἁμαρτωλοὶ ὄντες, πλησιάζομεν εἰς αὐτόν; πῶς, πεπληρωμένοι ὄντες πάσης ἀνομίας, προσερχόμεθα εἰς τὴν τράπεζαν τῶν ἀχράντων καὶ φρικτῶν αὐτοῦ μυστηρίων;

Ἰκουσας ποτὲ πόσῃ καθαρότητι ζητεῖ ὁ θεός ἀπὸ τῶν θελόντων πλησιάζει πρὸς αὐτόν; ὅτε ὁ θεός ἠθέλησεν, ἵνα οἱ Ἰσραηλῖται πλησιάσωσιν εἰς τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ, ὅπου αὐτὸς κατέβη, τότε εἶπε πρὸς τὸν Μωϋσῆν· « Καταβάς διαμάρτυραι τῷ » λαῷ, καὶ ἀγνισον αὐτοὺς σήμερον καὶ » αὔριον, καὶ πλυνάτωσαν τὰ ἱμάτια, καὶ » ἕστωσαν ἑτοιμοὶ εἰς τὴν ἡμέραν τὴν » τρίτην ». Ἀκούεις; κάθαρσις· « Ἀγνισον

Ἡλ. 4, 6.

Ἡλ. 10, 11.

Ματ. 26,
26, 27.
2. Πέτρ.
1, 19.

αὐτούς·» πλύσις· «Καὶ πλυνάτωσαν τὰ ἱμάτια·» ἐτοιμασία τριήμερος· «Καὶ ἔωσαν ἐτοιμοὶ εἰς τὴν ἡμέραν τὴν τρίτην.» Τόσην ἐτοιμασίαν ποιεῖ ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ, οὐχ ἵνα ἀναβῆ ἑπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Σινᾶ, ὅπου κατέβη ὁ θεός, ἀλλ' ἵνα σταθῆ κάτω κύκλῳ τῆς ὑπωρείας τοῦ ὄρους· μετὰ δὲ τὴν τσοαύτην ἐτοιμασίαν οὐδεὶς ἐτόλμα οὐχὶ μόνον ἵνα ἀναβῆ εἰς τὸ ὄρος, ἀλλ' οὐδὲ κἂν γὰ ψηλαφήσῃ αὐτό· «Προσέ-
ἐξ. 19, 12.
 » χετε ἑαυτοῖς τοῦ ἀναβῆναι εἰς τὸ ὄρος,
 » καὶ θίγειν τι αὐτοῦ·» οὐαὶ δὲ εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἀπετόλμα γὰ ψηλαφήσῃ τὸ ὄρος· τόξου βέλος, λιθοβόλημα, θάνατος ἦν ἡ τιμωρία αὐτοῦ· «Πᾶς ὁ ἀψάμενος τοῦ ὄρους
αὐτ. 13.
 » θανάτῳ τελευτήσῃ· οὐχ ἄψεται αὐτοῦ
 » χεῖρ· ἐν γὰρ λίθοις λιθοβοληθήσεται, ἢ
 » βολίδι κατατοξευθήσεται·» ἐξαίρεσις δὲ οὐδεμία· «Ἐὰν τε κτῆνος, εἰάν τε ἄνθρωπος
 » οὐ ζήσεται·» Σὺ λοιπόν, ὅστις πλησιάζεις οὐχὶ εἰς τὸ ὄρος, ἀλλ' εἰς τὸν θεόν· σύ, λέγω, ὅστις οὐ ψηλαφᾷ τὸ Σινᾶ, ἀλλὰ καὶ ψηλαφᾷ καὶ μεταλαμβάνεις τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, ποῖαν ἐτοιμασίαν ποιεῖς; καθαρίζεις· πρῶτον τὴν ψυχὴν σου διὰ τῆς μετανοίας; πλύνεις τοὺς ῥύπους καὶ τὰς ἀκαθαρσίας τῆς καρδίας διὰ τῶν δακρύων σου; ἐτοιμάζεις κἂν πρὸ τριῶν ἡμερῶν διὰ προσευχῆς καὶ νηστείας καὶ τῶν ἄλλων θεαρέστων πράξεων; Σὺ καταδαπανᾷς μὲν ὅλον τὸν καιρὸν τῆς νηστείας τὸν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διωρισμένον διὰ τὴν ἐτοιμασίαν τῆς θείας μεταλήψεως εἰς τὰς σωματικὰς μερίμνας καὶ φροντίδας, περιμένεις δὲ τὴν ἐσχάτην καὶ τελευταίαν ἡμέραν τῆς νηστείας, ἵνα ἔλθῃς πρὸς τὸν

πνευματικόν σου πατέρα· τότε δὲ σὺ μὲν μόλις μετὰ πολλῆς σπουδῆς προφθάνεις γὰρ ἐξαγγελίης ἐκεῖνα τὰ ἀμαρτήματα, ὅσα ἡ μνήμη σου τότε ὑπαγορεύει· οὐδὲ δάκρυον χεῖς, οὐδὲ ἀπόφασιν ποιεῖς διορθώσεως καὶ ἐπιστροφῆς· ἐκεῖνος δέ, βλέπων τὸ περιμένον πλῆθος τῶν ἐξομολογηθησομένων, καὶ σπουδάζων, ἵνα ἀκούσῃ πάντων τὴν ἐξομολόγησιν, οὐδὲ ἐλέγχει σε ὡς πρέπει, οὐδέ σε νουθετεῖ κατὰ τὸ χρέος αὐτοῦ· καὶ οὕτως αὐτός μὲν μετὰ πολλῆς ταχύτητος ἀναγινώσκει σοι τὴν συγχωρητικὴν εὐχὴν, σὺ δὲ τὴν αὔριον, ἢ, ἂν τύχη, τὴν αὐτὴν ὥραν, τολμᾷς ἀνυποσόλως καὶ μεταλαμβάνεις ἀφόβως τὸ σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Κυρίου σου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐὰν ὁ θεός ἐπαρῶρησιάζετο εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν, καθὼς ἐφάνη ἑπάνω εἰς τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ, «Αἱ φωναὶ καὶ ἀστραπαί, ἡ γνο-
ἐξ. 19, 16, 18.
 » φώδης νεφέλη», καὶ ὁ φοβερός ἦχος τῆς σάλπιγγος ἐφόβουν ἡμᾶς, καθὼς ἐφόβησαν τότε τοὺς ὄντας ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ τὸ πῦρ ἐκεῖνο καὶ ὁ καπνὸς ὁ ἀναβαίνων ὡς ἀπὸ καμίνου καιομένης ἐποίει ἡμᾶς ἐκστατικούς σφόδρα, καθὼς τότε τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ· ἐὰν ὁ θεός ἐφαίνετο ἑπάνω εἰς τὸ θυσιαστήριον, καθὼς ἐφανερῶθη ἑπάνω εἰς τὸ ὄρος τὸ Χωρήβ, «Τὸ πνεῦμα τὸ μέγα
3. Βασιλ. 19, 11, 13
 » καὶ κραταῖόν, τὸ διαλύον τὰ ὄρη καὶ συν-
 » τρίβον τὰς πέτρας, καὶ ὁ συσεισμός ὁ
 » φοβερός» ἔστρεφεν ἡμᾶς εἰς τὰ ὀπίσω, ἐκαλύπταμεν βέβαια καὶ ἡμεῖς τὸ πρόσωπον ἡμῶν, καὶ φεύγοντες ἐκρυπτόμεθα ὑπὸ τὰ σπήλαια, καθάπερ τότε ὁ Ἠλίας ὁ μεγαλάνυμος· ἐὰν κατὰ τὴν ὥραν τῆς τελετῆς τοῦ μυστηρίου ἐφανερῶτο «ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἀα. 7 13. αὐτ. 10.

» μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμε-
 » νος », ἐβλέπαμεν δὲ ποταμὸν πύρινον
 ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ χιλίας χιλιάδας ἀγ-
 γέλων λειτουργούντων αὐτῷ, καὶ μυρίας μυ-
 ριάδας ἀρχαγγέλων παρρησιόχων ἐνώπιον
 αὐτοῦ, καθὼς ἐπαρρησιάσθη εἰς τὴν Βαβυ-
 λῶνα ἐνώπιον τοῦ Δανιήλ, ἔφριττεν ἀναμ-
 φιβόλως τὸ πνεῦμα, καὶ ἐταράττοντο οἱ δια-
 λογισμοὶ τῆς ψυχῆς, καὶ ἠλλοιοῦτο ἡ μορφή
 τοῦ προσώπου ἡμῶν, καθὼς τότε ἡ τοῦ
 μεγάλου προφήτου Δανιήλ· ἐὰν ἐβλεπες,
 χριστιανέ, ὅταν πλησιάζης εἰς τὴν μετά-
 ληψιν τοῦ μυστηρίου, « Τὸν Κύριον καθή-
 » μενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου »,
 καὶ πλήρη δόξης τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
 Σεραφίμ ἑξαπτέρυγα κύκλῳ αὐτοῦ, ταῖς
 μὲν δυσὶ τῶν πτερυγῶν κατακαλύπτοντα
 τὰ πρόσωπα, ταῖς δὲ δυσὶ τοὺς πόδας,
 ταῖς δὲ δυσὶ πετόμενα, καὶ κραυγάζοντα,
 καὶ λέγοντα « Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος
 » σαβαώθ, πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης
 » αὐτοῦ », καὶ ἐβλεπες εἰς τὴν χεῖρα τοῦ
 ἱερέως τὸν ἄνθρακα, ὃν λαμβάνει διὰ τῆς
 λαβίδος, καὶ ἀπτεται τοῦ στόματός σου,
 τότε βέβαια κατενύγετο ἡ καρδία σου, καὶ
 ἐβόας, ὡς περὶ ὁ μεγαλοφωνότατος Ἡσαΐας,
 ὃ ταλαίπωρος ἐγώ, ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς
 ὢν « Καὶ ἀκάθαρτα χεῖλη ἔχων » οὐ μόνον
 βλέπω, ἀλλὰ καὶ μεταλαμβάνω τὸν βασι-
 λέα τῆς δόξης καὶ Κύριον σαβαώθ· ἐὰν τὴν
 ὥραν, καθ' ἣν μεταλαμβάνεις, ἐβλεπες μίαν
 μόνην ἀκτῖνα τῆς θείας δόξης, ἐτρόμαζες τό-
 τε, καὶ μὴ δυνάμενος στῆσαι τοὺς πόδας σου
 ἐπιπτες ἐπὶ πρόσωπον, καθὼς ἔπεσον οἱ μα-
 θηταὶ τοῦ Χριστοῦ, ὅτε ἐν τῷ Θαβωρείῳ ὄρει
 ἔλαμψεν ἡ θεία δόξα τοῦ προσώπου αὐτοῦ.

Ταῦτα ἀληθῶς οὐ βλέπετε· ἀλλ' οὐκ
 ἠκούσατε τί ἔπαθεν ὁ Ὁζᾶ, ὅταν αὐθαδῶς
 ἠγγίκε τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ; « Ἐθυμώθη ^{2. Βασιλ.}
 » Κύριος ὀργῇ τῷ Ὁζᾶ, καὶ ἔπαισεν αὐ- ^{6, 7.}
 » τὸν ἐκεῖ ὁ θεός, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ παρὰ
 » τὴν κιβωτὸν τοῦ Κυρίου ἐνώπιον τοῦ
 » θεοῦ· οὐκ ἐμάθετε τί ἔπαθεν ὁ Ὁζίας,
 ὅτε παρανόμως ἐθυμίασεν ἐν τῷ ναῶ; « Ἡ ^{2. Παροι.}
 » λέπρα ἀνέτειλεν ἐν τῷ μετώπῳ αὐτοῦ ^{28, 19.}
 » ἐναντίον τῶν ἱερέων, ἐν οἴκῳ Κυρίου,
 » ἐπάνω τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμά-
 » των· οὐκ ἀνέγνωτε τί συνέβη εἰς τοὺς
 ἀνευλαβεῖς καὶ πονηροὺς ἱερεῖς Ὀφνὶ καὶ
 Φινεές τοὺς ἀναξίως βαστάζοντας τὴν κι-
 βωτὸν τοῦ Κυρίου; « Ἐπεσον ἀμφότεροι ^{1. Βασ.}
 » ἐν τῇ παρεμβολῇ τοῦ πολέμου, καὶ ἀπέ- ^{4, 11.}
 » θανον ».

Μήπως δέ, ἐπειδὴ ὁ θεὸς ἐν τῷ μυστη-
 ρίῳ τῆς εὐχαριστίας οὐ παρρησιάζεται,
 καθὼς πολλάκις τὸ πάλαι ἐφάνη, οὐδὲ
 παιδεύει τοὺς ἀναξίους καθὼς πρότερον,
 διὰ τοῦτο ἡμεῖς καταφρονοῦμεν ἐ τοῦ πλού- ^{ῤωμ. 2,}
 » του τῆς χρηστότητος, καὶ τῆς ἀνοχῆς ^{4.}
 » καὶ τῆς μακροθυμίας αὐτοῦ »; Ἄλλ' ἐὰν
 οὕτως ἔχη, οὐαὶ ἡμῖν! διότι κατὰ τὴν
 σκληρότητα καὶ ἀμετανόητον καρδίαν ἡ-
 μῶν θησαυρίζομεν ἑαυτοῖς ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ
 ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ
 θεοῦ· ἐπειδὴ « Ὁ ἐσθίων καὶ πίνων ἀνα- ^{1. Κορ.}
 » ξίως, κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ ^{11, 29.}
 » διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου ». Τοῦτο
 δὲ τὸ κρίμα ἐπάγει οὐχὶ μόνον ποικίλα
 παθήματα, καὶ ἀβρωστίας, καὶ θάνατον,
 καθὼς ἐσημείωσεν ὁ θεὸς ἀπόστολος, γρά-
 φων πρὸς τοὺς Κορινθίους· « Διὰ τοῦτο ἐν ^{ἀέσθη.}
 » ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἀβρωστοὶ, καὶ ^{30.}

Ἡσ. 6,
1.

αὐτ. 3.

1. Βασ.
4, 11.ῤωμ. 2,
4.1. Κορ.
11, 29.ἀέσθη.
30.

» κοιμῶνται ἱκανοί », ἀλλὰ καὶ τὴν αἰώνιον
 « ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ »,
 ὡς ἐδήλωσεν ἡμῖν ὁ τῶν ὄλων Κύριος, λέ-
 γων· « Τότε ἄρξεσθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώ-
 » πιδόν σου, καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλα-
 » τείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. Καὶ ἐρεῖ· λέγω
 » ὑμῖν οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστη-
 » τε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδι-
 » κίας ».

Ἐπειδὴ δὲ τοσαύτη καὶ τοιαύτη τι-
 μωρία πρόκειται εἰς τοὺς ἀναξίως μετα-
 λαμβάνοντας τῶν φρικτῶν τοῦ Χριστοῦ
 μυστηρίων, διὰ τοῦτο ὁ θεηγόρος Παῦλος
 ἔδωκε ταύτην τὴν ἐντολήν, « Δοκιμαζέτω
 » δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ
 » ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου
 » πινέτω ». Ἀκούεις σοφίαν καὶ σύνεσιν;
 χειροτονεῖ σε κριτὴν σεαυτοῦ· διὰ τί; διότι
 τίς ἄλλος πάντων τῶν ἀνθρώπων « Οἶδε
 » τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰμὴ τὸ πνεῦμα τοῦ
 » ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ »; τίς ἄλλος ἄν-
 θρωπος οἶδεν ἀκριβέστερον τὰ ἀπόκρυφα
 τῆς καρδίας σου εἰμὴ τὸ πνεῦμά σου καὶ
 ἡ συνειδήσις σου; Διὰ τοῦτο οὖν, πρὶν ἢ
 πλησιάσης εἰς τὰ μυστήρια, δοκίμασον
 σεαυτόν, ἐξέτασον τὰς πράξεις σου, καὶ
 ἐὰν εὖρης ἐν αὐταῖς παράβασιν τῶν ἐντο-
 λῶν τοῦ θεοῦ καὶ γνώμην ἀδιόρθωτον, ἄπε-
 χε· διότι, ἐὰν μεταλάβῃς, γίνεσαι « Ἐνοχος
 » τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου ».
 Πολυπραγμώνησον τοὺς λόγους σου, καὶ
 ἐὰν γνωρίσης, ὅτι « τὸ στόμα σου ἐπλεόνα-
 » σε κακίαν, καὶ ἡ γλῶσσά σου περιέπλεξε
 » δολιότητας, καὶ ὅτι καθήμενος, κατὰ τοῦ
 » ἀδελφοῦ σου κατελάλεις, καὶ κατὰ τοῦ

» υἱοῦ τῆς μητρὸς σου ἐτίθεις σκάνδαλον »,
 ψεύδος, συκοφαντίαν, προδοσίαν, μένης δὲ
 ἐν τούτοις ἀμετανόητος, ἄπεχε· διότι ἀ-
 ναξίως ἐσθίεις καὶ πίνεις, καὶ ἔνοχος γίνεσαι
 τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου· ἐξε-
 ρεύνησον τὰς ἐνθυμήσεις σου, καὶ ἐὰν ἰδῆς
 ὑπερηφάνειαν εἰς τὸν νοῦν, φθόνον εἰς τὴν
 ψυχὴν, ἔχθραν εἰς τὴν καρδίαν σου, με-
 τάνοιαν δὲ οὐδεμίαν, ἄπεχε· διότι, ἐὰν με-
 ταλάβῃς, κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίεις καὶ πίνεις.

Τὸ μυστήριον πανάγιον· πρόπετον οὖν
 ἐστίν, ἵνα καὶ οἱ προσερχόμενοι εἰς αὐτὸ
 ἅγιοι ᾖσι. Διὰ τοῦτο ὁ ἱερεύς, ὅταν πλη-
 σιάσῃ ὁ καιρὸς τῆς θείας μεταλήψεως, ἐκ-
 φωνεῖ « Τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις »· ἀλλὰ τίς ὁ
 ἅγιος; « τίς καθαρὸς ἐστὶ ἀπὸ ρύπου; ἀλ-
 » λ' οὐδεὶς, ἐὰν καὶ μία ἡμέρα ὁ βίος αὐ-
 » τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ». Τί λοιπὸν ποιητέον;
 ἄρα γε συμφέρει νὰ ἀπέχωμεν τοῦ μυστη-
 ρίου, ἵνα μὴ ἐμπέσωμεν εἰς ἔνοχὴν καὶ κρί-
 μα; οὐχί· ἢ μετάληψις τῆς θείας εὐχαρι-
 στίας ἐστὶν ἀναγκαία πρὸς στηριγμὸν τῆς
 πίστεως, πρὸς κατόρθωσιν τῆς ἀρετῆς,
 πρὸς τελειότητα τοῦ βίου· χωρὶς τῆς με-
 ταλήψεως τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ
 Κυρίου, ἀδύνατον ἐστὶ νὰ κληρονομήσωμεν
 τὴν αἰώνιον ζωὴν· « Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑ-
 » μῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ
 » τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίνητε αὐτοῦ τὸ αἷμα,
 » οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς ».

Ἄλλὰ βλέπω, λέγεις, δύο πράγματα,
 στενὰ καὶ τὰ δύο· ἐὰν μεταλάβω ἀναξίως,
 ἀμαρτάνω· ἐὰν μὴ μεταλάβω ὀλοτελῶς,
 κολάζομαι· τί νὰ πράξω λοιπὸν, οὐκ οἶδα.
 Ἄλλο τρίτον, ἀδελφέ, ποίησον, ἤγουν με-
 τάλαβε ἀξίως· ἀλλὰ πῶς, ἀμαρτωλὸς ὢν;

Ἐφ. 2,
6.

Α. υ. 13,
26, 27.

1. Κορ.
11, 28.

1. Κορ.
2, 11.

αὐτ. 11,
27.

Ψαλ 49,
20 21.

ἰωβ. 14,
4, 5.

ἰωάν. 6,
53.

Τὸ πῶς περιέγραψέ σοι ὁ θεὸς καὶ διὰ τοῦ προφήτου Μωϋσέως καὶ διὰ τοῦ ἀποστόλου Παύλου· ὁ μὲν Παῦλος παραγγέλλει σοι· δοκίμασον πρῶτον σεαυτὸν, ἤγουν ἐξερεύνησον πάσας τὰς ἁμαρτίας σου, καὶ βλέπων μὲν τὸ πλῆθος τῶν ἀνομιῶν σου, σοχαζόμενος δὲ τὸ ἀναγκαῖον τῆς μεταλήψεως διὰ τὴν σωτηρίαν σου, μὴ νυστάξῃς, μηδὲ ὑπνώσῃς, μηδὲ μείνης κοιτόμενος εἰς τὸν βόρβορον τῆς ἁμαρτίας σου « Ἐγείραι » ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, » καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστὸς ». Ποίησον ὅσα διὰ τοῦ Μωϋσέως διέταξέ σοι ὁ θεός· ἀγνισον σεαυτὸν, ὅπερ ἐστί, μετανόησον, ὡς ὁ Μανασσῆς· ἐγκατάλειπε τὴν ἀνομίαν, ὡς ὁ Ζακχαῖος· ἀποφάσισον νὰ ζήσῃς εὐαρέστως τῷ θεῷ, ὡς ὁ Ματθαῖος· ἀγνισον σεαυτὸν, ἤγουν πρόσσελθε εἰς τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς τὸ κριτήριον, καὶ μετὰ ταπεινοφροσύνης, ὡς ἡ πόρνη, καὶ μετὰ κατανύξεως, ὡς ὁ ληστής, ἐξαγόρευσον πάσας τὰς ἁμαρτίας σου· ἢ μετάνοια, ἢ ἐπιστροφή, ἢ τελεία ἀποχὴ τῆς ἁμαρτίας, ἢ ἐξομολόγησις ἐξαλείφει τὰς ἀνομίας σου, καὶ καθαρίζει σε ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν σου· « Ἐὶ τὴν ἁμαρτίαν

» μου ἐγνώρισα, λέγει ὁ προφήτης, καὶ τὴν » ἀνομίαν μου οὐκ ἐκάλυψα· εἶπα, ἐξαγο- » ρεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου τῷ » Κυρίῳ, καὶ σὺ ἀφήκας τὴν ἀσέβειαν » τῆς καρδίας μου ». Πλῆνον, ὡς ὁ Πέτρος, διὰ πικρῶν δακρῶν οὐχὶ τὰ ἱμάτιά σου, ἀλλὰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦς καὶ τῆς καρδίας σου τὸν ρύπον· τοῦλάχιστον πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐτοίμασον σεαυτὸν διὰ προσευχῆς, διὰ νηστείας, διὰ ἐλεημοσύνης, καὶ διὰ παντός ἄλλου θεαρέστου ἔργου· ἔπειτα μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας, μετὰ φόβου καὶ τρόμου πρόσσελθε, τύπτων τὸ στήθος, ὡς ὁ τελώνης, καὶ τὸ « Κύριε, οὐκ εἰμι ἰκανός, » ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς » κραυγάζων, ὡς ὁ ἑκατόνταρχος, καὶ οὕτω μετάλαβε τῶν ἐπουρανίων τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων. Τοιουτοτρόπως γίνεται σοι ἡ μετάληψις ψυχῆς καὶ σώματος ἁγιασμός, καὶ τελεία μετὰ τοῦ Θεοῦ ἔνωσις· τότε δὲ γίνεσαι τοῖς πάθεσιν ἀνίκητος, τοῖς δαίμοσι φοβερὸς, τῶν ἀγγέλων φίλος, τοῦ Θεοῦ υἱός, καὶ τῆς ἐπουρανίου αὐτοῦ βασιλείας κληρονόμος. Ἀμήν.

Ἐφεσ. 5,
14.

Ματ. 8,
8.

Ψαλ. 31,
5, 6.